

„Hakim Bey”, postmoderni „anarhist”

John Zerzan

Moram reći da mi jezične vratolomije i pozerštine Hakima Beya iz dana u dan postaju sve odbojnije, a njegovo najnovije djelo naslovljeno *Primitivisti i ekstropijanci* nesumnjivo je najlošiji uradak ovog postmodernog liberala. U kratkom osvrtu koji slijedi, ukazat ću na neke od gluparija koje se osobito ističu među mnogim netočnim navodima, promašajima, samohvalama i samoljubivim površnostima koje obilježavaju Beyeve tekstove.

Na razini sadržaja, *Primitivisti i ekstropijanci* jednostavno je apsurdan tekst. U osnovnom smislu, djelo je zasnovano na razlikovanju dvaju gledišta, odnosno *dviju anarhističkih težnji*. Kako je, međutim, Bey uspio ekstremni tehno-fašistički imperijalizam ekstropičara pretvoriti u *anarhizam*, doista mi nije jasno. Ekstropijanizam podrazumijeva obožavanje svih odurnih očitovanja potpunog ovladavanja prirodom i brisanje svakog traga osjećajnog, autonomnog pojedinca. Evo navoda jednog od vrhovnih svećenika spomenutog pravca, Hansa Moraveca s Carnegie-Mellona: *Posljednja granica bit će urbanizirana i pretvorena u arenu u čijem će sklopu svaki vid aktivnosti biti sračunat i svrhovit: naseljeni dio univerzuma bit će pretvoren u kibernetički prostor... Tada ćemo vjerojatno doći u napast da neke od svojih najdubljih mentalnih procesa zamijenimo programima preuzetim s područja Umjetne inteligencije, koji će svakako biti primjereniji kibernetičkoj zbilji; u svakom slučaju, čovjek će korak po korak sve dublje ulaziti u prostor umjetne inteligencije, sve dok naposljetku naša misaona djelatnost ne bude potpuno oslobođena svakog traga izvornoga tijela, odnosno tijela uopće* (časopis *Extropy*, br.10, 1993). Imenovati nešto toliko zlo *anarhizmom* može samo glupan izrazito zlih namjera.

Beyeva metodologija zapanjujuća je baš kao i njegovo pozivanje na istinu, te se u osnovi svodi na udžbenički primjer postmodernizma. Estetizam plus ništa-neznam-izam jednako je postmodernizam; ciničan prema mogućnosti postojanja smisla, alergičan na svaki oblik analize i zakačen na pomodarske igre riječima, Bey u djelu *Primitivisti i ekstropijanci* eksplicitno izlaže spomenuti račun.

Svako gledište koje nastoji biti dosljedno i sustavno, osuđeno je kao apsolutističko, rigidno i agresivno, te proglašeno proizvodom *pretpostavke o postojanju jasne spoznaje*. Bey je, s druge strane, nedosljedan, smušen, otvoren, nečist, neizbirljiv, itd. On uzdiže raznolikost, raznorodnost situacija, odbijanje svijeta da prihvati jednostavne formulacije. No bez obzira na pomodarsku bujicu ispraznih iskaza, situacija u kojoj se trenutačno nalazimo bolno nalikuje na noćnu moru. U djelu *Seeds of Time*, Fredrick Jameson domišljato je izrazio postojeće stanje sljedećim riječima: *Uistinu je začudno kako se najstandardiziraniji i najuniformniji oblik društvene zbilje u povijesti jednostavnim ideološkim zahvatom... pretvara u bogato, blještavo uprizorenje apsolutne raznovrsnosti i izraz nezamisliva, nepoznatog oblika ljudske slobode*.

Bey je potpuno popužio postmodernističku iluziju prema kojoj je društvo odveć *složeno* da bi ga se moglo na bilo koji način smisljeno odrediti. Daljnje razmatranje ovog trendovskog autora otkriva liberala prema kojemu bi *utopijska* budućnost mogla donijeti *bučne prepirke oko utvrđivanja ,prihvatljivih standarda ispuštanja štetnih tvari' ili zaštite šuma*. Nadalje, *čovjekovo (životinjsko/životno) dokidanje ekonomije i tehnologije – to je, čini mi se, utopija*. Iskaz pravog reformista! Nimalo ne čudi što Bey ovu tekstualnu kašu počinje proglašom da su se *anarho-primitivisti zacementirali u situaciji u kojoj ih ne može zadovoljiti ništa osim potpunog raspada cjeline stvari*.

Liberal poput Beya nema, međutim, ništa protiv cjeline, a ja sam – naivac – čitavo vrijeme mislio kako radikala, čovjeka koji stremlji kvalitativnom raskidu s ovim poremećenim stanjem, u elementarnom smislu određuje upravo netrpeljivost prema cjelini stvari.

Više od polovine ove bijedne stilske vježbe otpada na Beyevo promicanje Privremene Autonomne Zone koju je sam patentirao. PAZ je, izgleda, jedina manifestacija mogućnosti radikalne

radosne društvenosti, ona je veća od pukih ideja i sposobna je pomiriti divljinu i kibernetički prostor... zapravo, već je to učinila. Čini mi se da Bey ovakvim iskazima objavljuje svoju kandidaturu za mjesto Apsolutnog Istinoznanca, za razliku od onih koji – gonjeni protuideolojskim i vizionarskim duhom – tragaju za poukama što ih nude naša ishodišta i nastoje u postojećem trenutku iznaći temelje našeg zatočeništva. Slobodarska promišljanja i djelovanja imaju, prema mom skromnom mišljenju, više izgleda za uspjeh okrenu li se trezvenom mišljenju i beskrajnoj žudnji; stilističke mantre, veličanje nedosljednosti i cool-rješenja koja se svode na tri otisnuta slova teško mogu uroditi plodom.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

John Zerzan
„Hakim Bey”, postmoderni „anarhist”

<http://www.stocitas.org/zerzan%20hakim%20bey.htm>

Prijevod originalno objavljen u knjizi John Zerzan: Anarhoprimitivizam protiv civilizacije,
Jesenski i Turk, Zagreb, 2004.

anarhisticka-biblioteka.net